

Redaktören

I och med innevarande års första nummer av *Kungl Krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift* tillämpas ett peer-review system med ambitionen att såväl fördjupa skriftens vetenskapliga kvalitet som att vidga läsekretsen, också utanför landets gränser. För denna typ av artiklar införs ett system med abstracts, summaries upphör.

Den del av av *Kungl Krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift* som fortsättningsvis benämns Tidskrift avses innehålla vetenskapligt material som kvalitetssäkrats. Undantagsvis kommer artiklar vilka ej granskats vetenskapligt att publiceras under Tidskrift. Detta gäller exempelvis arbeten av författare vilka kan karakteriseras som auktoriteter inom sina respektive ämnesområden.

I egenskap av redaktör kommer jag i varje nummer att presentera/kommentera ett urval av artiklar. Dessa artiklar är inte alla nödvändigtvis granskade enligt peer-review systemet. Urvalet representerar artiklar i ämnen som bedöms ha ett mera generellt läsvärde och/eller särskilt önskas kommenteras.

Låt mig i detta nummer börja med bidraget från Berndt Brehmer, ”Vad är ledningsvetenskap?”. Studiet av detta ämne är i vår tid till lika delar högaktuellt och betydelsefullt. En orsak är att vi i sätten att organisera och leda verksamhet befinner oss i något som närmast kan karakteriseras som en strukturell brytningstid. Ett av industrisamhällets karakteristika var ledningsstrukturer som innehöll många nivåer. Detta gällde såväl civilt som militärt. Militära ledningsorganisationer utvecklades i Frankrike under den förindustriella epoken, med Napoleon Bonaparte som främste inspiratör och pådrivare, ett system där arméstridskrafterna kom att indelas i armékårer och divisioner förutom brigader, regementen, bataljoner och kompanier. Således strukturer som vi lätt känner igen också i vår tid.

Samtidigt som IT rent tekniskt har skapat möjligheter till flexiblare ledningsmässiga lösningar, byggda på ett uppdragsorienterat synsätt, har industrisamhällets traditionella byråkratiska organisationer påvisat en påfallande stark överlevnadsförmåga. Resultatet är att IT-tekniken inte utnyttjats till sin fulla potential avseende möjligheterna att utveckla plattare strukturer och nätverkslösningar. Något förenklat kan utvecklingen karakteriseras som att befintliga organisationer teknikintensifieras. Det senare gäller inte minst militära dito, där den motståndarkategori som utgörs av icke statliga våldsaktörer bättre förstått att utnyttja teknikens möjligheter att skapa platta nätverkslösningar.

Den ledningsmässiga tyngdpunkten blir i cellorganiserade nätverkslösningar

svår att identifiera i motsats till i traditionella byråkratiska organisationer där den undantagslöst återfinns på pyramidens topp. Samtidigt som militära organisationer åtminstone på taktisk och operativ nivå börjar tillämpa plattare organisationsmönster som ett resultat av teknikens möjligheter i förening med expeditionskårrelaterade insatskoncept, visar det postindustriella samhället en påfallande konservatism i bevarandet av en pyramidal syn på ledning. Berndt Bremers artikel utgör värdefull kunskapspridning.

Klimatfrågorna får ett allt större säkerhetsrelaterat genomslag vilket inte minst uppmärksammas i Försvarsberedningens senaste omvärldsanalys *Säkerhet i samverkan*. Annika Nordgren Christensens inträdesanförande ”Klimatförändringarnas etablering som säkerhetspolitiskt hot” har därför hög aktualitet. Faktorer som reducerad tjocklek på Arktis havsis, smältande glaciärer, höjd vattennivå i världshaven, minskad tillgång på sötvatten i jordens torrområden, reduktion av odlingsbara arealer samtidigt som befolkningen ökar kan resultera i omfattande flyktingströmmar mellan och inom kontinenter samtidigt som konkurrensen om resurser, som är nödvändig för mänsklig överlevnad, tilltar.

Avslutningsvis ger Olof Santessons recension av filmen och boken om slaget vid Tali-Ihantala läsaren en nyttig påminnelse om en mer än 60-årig historisk händelse, vars utgång kom att få bestående säkerhetspolitiska konsekvenser för de nordiska länderna. Det sega finländska motståndet, i förening med att de sovjetiska huvudkrafterna var koncentrerade mot Tyskland, bidrog till att Finland erhöll en gynnsam position i samband med vapenstilleståndet. Kanske bidrog också händelserna vid Tali-Ihantala till att slutligt övertyga den sovjetiska politiska och militära ledningen om vådligheten av ett ockupationsförsök av Finland. Filmens manusförfattare, tillika författaren till boken om Tali-Ihantala, kallade ledamoten Stefan Forss, är att gratulera till färdigställandet av två viktiga tidsdokument.

Tommy Jeppsson